

Fonti e colline chiesi agli Dei;
m'udiro alfine,
pago io vovro,
ne mai quel fonte co 'desir miei,
ne mai quel monte trapassero

„Bogove zamolih za brda i vrela;
uslišiše me, na koncu,
te živeću srećan,
ne poželejši nikad da prekoračim vrelo,
ne poželejši nikad da prepešačim planinu.“

Sei Ariette I: Malinconia, nimfa gentile
Vincenzo Bellini

Sprecher: Ihr Fremdlinge! Was sucht oder fordert ihn von uns?

Tamino: Freundschaft und Liebe.

Sprecher: Bist du bereit, es mit deinem Leben zur erkämpfen?

Tamino: Ja.

Govornik: Stranče, šta želiš ili tražiš od nas?

Tamino: Prijateljstvo i ljubav.

Govornik: A jesi li spreman da za njih položiš život svoj?

Tamino: Jesam.

Jedan

Nakon što se svetla pogasiše, pijanista je poljubi. Možda se ka njoj okretao tren pre no što je zavladala potpuna tmina, možda je upravo podizao ruke. Mora da je postojao neki pokret, neki gest, jer će se kasnije svi prisutni sećati poljupca. Tama koja ih je progutala beše nenadana i neprozirna. Ne samo da svi behu sigurni da se poljubac zbio, već su tvrdili da im je poznata i vrsta poljupca: odlučan i strastan, zatekao ju je nespremnu. Sve oči bile su uprte u nju čas pre no što se svetla pogasiše. Još su aplaudirali, na nogama, oduševljeno pljeskajući dlanom o dlan, visoko podignutih laktova. Niko nije osećao ni trunku umora. Italijani i Francuzi klicali su: „Brava! Brava!“, dok su im Japanci okretali leđa. Da li bi je tako poljubio i da svetla behu upaljena? Da li mu um beše tako prepun nje da je, istog časa kad potonuše u mrak, posegnuo za njom? Da li je razmišljao tako brzo? Ili su je želeli i svi oni, muškarci i žene u istoj prostoriji, te sve beše proizvod zajedničke uobrazilje? Bili su tako zaneti lepotom njenog glasa da su želeli njena usta da pokriju svojim i piju sa njih. Možda je muziku moguće preneti, usisati, posedovati. Kakav je osećaj celivati usne koje rađaju takav zvuk?

Neki od njih voleli su je godinama. Imali su sve njene ploče. Vodili su dnevnik i upisivali imena gradova u kojima su je slušali, nazive kompozicija koje je izvodila, imena članova ansambla i dirigenata. Te noći među prisutnima behu i oni koji za nju nisu čuli i koji bi, da ih je neko pitao, rekli da je opera skup besmislenih mačjih cijuka, te da bi radije proveli tri sata u zubarskoj stolici. Oni behu ti koji su sada otvoreno plakali, uvidevši težinu vlastite greške.

Nikoga nije uplašio mrak. Jedva da su ga primetili. Neumorno su aplaudirali. Ljudi koji su živeli u drugim zemljama mislili su da se takve stvari ovde dešavaju stalno. Svetla se pale, svetla se gase. Ljudi iz zemlje domaćina znali su da je to istina. Osim toga, dramatični nestanak struje zbio se, činilo se, u pravi čas, kao da su svetla rekla: Nije vam potreban vid. Slušajte. Niko se nije zapitao zašto su se ugatile i sveće na svim stolovima, u istom trenu ili tren ranije. Prostorija beše ispunjena prijatnim mirisom maločas utrnutih sveća, dimom slatkim i sasvim nepretećim. Mirisom koji kazuje da je kasno, da je vreme za počinak.

I dalje su aplaudirali. Verovali su da i njen poljubac i dalje traje.

Roksana Kos, lirski sopran, beše jedini razlog zbog koga je gospodin Hosokava došao u ovu zemlju. Gospodin Hosokava beše razlog zbog koga su svi ostali došli na proslavu. Nisu se našli na mestu koje bi inače posetili. Razlog zbog koga je zemlja domaćin (siromašna zemlja) organizovala bezumno skupu rođendansku proslavu za stranca koga su gotovo podmitili da dođe, krio se u činjenici da je stranac osnivač i predsedavajući kompanije Nansei, najveće elektronske korporacije u Japanu. Zemlja domaćin silno je želela da se umili gospodinu Hosokavi, koji bi joj mogao pružiti pomoć makar u jednoj od stotinu oblasti u kojima joj pomoć beše potrebna. To bi se dalo postići organizovanjem obuke, olakšavanjem trgovine. Možda će podići fabriku (ovo je bio san tako dragocen da nisu smeli ni da ga pomenu), fabriku s jeftinom radnom snagom, koja će doneti dobit svim zainteresovanima. Industrija bi pogurala ekonomiju dalje od lišća koke i makova mrkog srca, stvarajući iluziju da se zemlja odriče proizvodnje kokaina i heroina i čineći trgovinu ovim drogama manje očiglednom. No takav plan u prošlosti nije urodio plodom, jer su Japanci, po prirodi, oprezan svet koji veruje u glasine o opasnostima skrivenim u ovoj zemlji. Stoga su dolazak i prisustvo za stolom samog gospodina Hosokave, ne njegovog zamenika, ne nekog političara, nagoveštavali da bi mogla biti pružena ruka pomirenja. Možda će toj ruci morati da se ulaguju, da je mole. Možda će morati silom da je izvlače iz dubokog džepa. No ova poseta, s veličanstvenom rođendanskom gozdom

uveličanom prisustvom operске dive, s nekoliko planiranih sastanaka i sutrašnjim putovanjem do mesta za izgradnju buduće fabrike, bila je korak napred, više od svega što su postigli dotad. Vazduh u prostoriji beše zaslađen nadom. Predstavnici više od tuceta zemalja, pogrešno informisani o namerama gospodina Hosokave, bili su prisutni na proslavi, zajedno s investitorima i ambasadorima koji možda ne bi preporučili svojim vladama da ulože neku crkavicu u ovu zemlju, ali bi izvesno pozdravili svaki napor firme Nansei. Svi zajedno šetali su po prostoriji u crnim odelima i večernjim haljinama, nazdravljajući i smejući se.

Što se gospodina Hosokave tiče, njegovo putovanje nije imalo veze s biznisom, niti s prijateljstvom s predsednikom, kako se kasnije pisalo. Gospodin Hosokava nije voleo da putuje, a predsednika nije poznao. Svoje namere, to jest nedostatak namera, nije tajio. Nije planirao da gradi fabriku. Nikada se ne bi složio da otputuje u nepoznatu zemlju i slavi rođendan s ljudima koji su mu strani. Nije mu bilo do rođendanske proslave s neznancima, posebno ne do proslave pedeset trećeg rođendana, koji je smatrao potpuno bezličnim. Odbio je mnogobrojne molbe ovih istih ljudi, u vezi s ovom istom proslavom, sve dok mu, kao poklon, ne ponudiše prisustvo Roksane Kos.

Ako je ona poklon, kako da je odbije? Bez obzira koliko daleko, koliko neumesno, koliko varljivo ovo putovanje bilo, kako da kaže ne?

Kacumi Hosokava pamti je svoj jedanaesti rođendan, dan kada je prvi put čuo operu, Verdijev Rigoletto. S ocem je otputovao vozom u Tokio, gde su do pozorišta otpešaćili po teškom pljusk. Bilo je to dvadeset drugog oktobra, te jesenja kiša beše hladna, a ulice zastrte tankim pokrovom pokislog, crvenog lišća. Kada su stigli u Metropolitan festival hol, i potkošulje ispod džempera i kaputa behu im mokre. Karte u očevom novčaniku bile su vlažne i razmrljane. Nisu imali bogzna kakva mesta, ali im niko nije zaklanjao vidik. Godine 1954. novac beše dragocen; karte za voz i opera predstavljali su nešto nezamislivo. U neko drugo doba, sličan zaplet mogao bi izgledati odviše komplikovan za dete, no to beše tek nekoliko godina nakon rata, kada su deca razumevala niz stvari koje bi se današnjoj deci činile neshvatljivim.

Popeli su se uz nepregledne stepenice do svojih mesta, nastojeći da ne gledaju dole, u vrtoglavu prazninu pod sobom. Klanjali su se i izvinjavali svima koji su morali da stanu da bi ih propustili, i na kraju sedoš na svoja mesta. Poranili su, ali su ostali poranili još više, jer im je karta davala luksuzno pravo da mirno sede u tom predivnom zdanju i čekaju. Čekali su, otac i sin, bez reči, sve dok ih ne obavita tama iz čije se dubine začuše prvi zvuci muzike. Ljudi majušni poput insekata izmireli su iza zavesa, otvorili usta, a njihovi glasovi pozlatiše zidove čežnjom, bolom, bezgraničnom, bezglavom ljubavlju koja će im doneti propast, svakom svoju.

Tokom tog izvođenja Rigoletta opera je utisnula pečat na ružičastu unutrašnjost kapaka Kacumija Hosokave, ispisavši poruku koju je iščitavao i u snu. Mnogo godina kasnije, kada se sve pretvorilo u biznis, kada je radio marljivije od bilo koga drugog u zemlji utemeljenoj na marljivosti, verovao je da je život, istinski život, otelotvoren u muzici. Istinski život beše bezbedan u notnim linijama Evgenija Onjagina, dok je on odlazio na posao i ispunjavao zadate obaveze. Naravno da je znao (premda ne i sasvim razumeo) da opera nije za svakog, ali se nadao da za svakog postoji nešto. Ploče koje je čuvao i retke prilike da prisustvuje živom izvođenju opere behu svedočanstva njegove sposobnosti da voli. Ne njegova supruga, ni njegove kćeri, ni njegov posao. Nikada mu nije palo na pamet da je, na neki način, ono što bi trebalo da

ispuni njegov svakodnevni život pretočio u operu. Umesto toga, znao je da bi bez opere taj deo njega potpuno iščezao. Na početku drugog čina, dok su Rigoletto i Gilda pevali zajedno, a njihovi se glasovi uplitali, izvijali, on posegnu za očevom rukom. Nije imao pojma šta govore, čak nije znao ni da igraju uloge oca i kćeri. Jednostavno, osetio je potrebu da se uhvati za nešto. Privukli su ga s takvom žestinom, da umisli kako se obrušava s visine, sa svog udaljenog sedišta.

Takva ljubav rađa odanost, a gospodin Hosokava beše odan čovek. Nikada nije zaboravio značaj Verdija u svom životu. Vezao se za pojedine pevače, kako to obično biva. Imao je posebne kolekcije Švarckopfa i Saterlenda. Iznad svih ostalih, verovao je u genij Kalasove. U radnim danima nikad ne beše dovoljno vremena, ne onoliko koliko je njegova strast zahtevala. Imao je običaj da, nakon večere s klijentima i sređivanja dokumentacije, provede tridesetak minuta slušajući muziku i čitajući libreta, pre no što utone u san. Izuzetno retko, možda pet neradnih dana godišnje, našao bi tri cela sata da presluša operu od početka do kraja. Jednom, u svojim poznim četrdesetim, pojeo je pokvarene ostrige i doživeo teško trovanje koje ga je tri dana prikovalo za postelju. Toga se sećao s radošću, kao godišnjeg odmora, jer je neprestano puštao Hendlovu Alsinu, slušajući je čak i u snu.

Starija kći, Kijomi, kupila mu je za rođendan njegov prvi disk Roksane Kos. Njenom ocu beše teško udovoljiti, te je, ugledavši disk i ime koje nije prepoznavala, odlučila da rizikuje. Zapravo, nju nije privuklo nepoznato ime, već lice na omotu. Kijomi je fotografije soprana smatrala iritantnim. Uvek su virile preko lepeza ili zurile kroz meko tkanje velova. No Roksana Kos gledala je pravo u nju, isturene brade, širom otvorenih očiju. Kijomi je već uzela disk, kada primeti da je reč o snimku Lučije od Lamermura. Koliko snimaka Lučije od Lamermura ima njen otac? Nije važno. Dala je novac devojci na kasi.

Te večeri, nakon što je pustio disk i seo u fotelju da ga sasluša, gospodin Hosokava se nije vratio na posao. Ponovo se osetio kao dečak u operi u Tokiju, s rukom u velikoj, toploj očevoj šaci. Puštao je disk iznova i iznova, preskačući nestrpljivo sve što nije bio njen glas. Beše gromak, taj glas, topao i složen, bezgranično neustrašiv. Kako je istovremeno mogao biti tako uzdržan i tako nehajan? Pozvao je Kijomi i ona je došla i stala u dovratnik njegove radne sobe. Zaustila je da nešto kaže – da? ili, molim? – ali pre no što je išta rekla, začu glas žene koja na slici ne skreće pogled. Njen otac nije izgovorio ni reč, samo je rukom pokazao na zvučnik. Ona osta preplavljena zadovoljstvom zbog vlastitog izbora. Muzika beše njena pohvala. Gospodin Hosokava sklopio je oči. Sanjao je.

U pet narednih godina osamnaest puta je slušao Roksanu Kos uživo. Prvi put srećnim sticajem okolnosti, da bi kasnije nalazio sebi poslovne obaveze u gradovima u kojima je nastupala. La Sonnambulu je gledao tri večeri zaredom. Nikada joj nije prišao, niti učinio išta što bi ga izdvojilo od ostalih slušalaca. Nije smatrao da njen talenat poštuje više od bilo koga drugog. Beše spremniji da veruje da samo budala prema njoj ne oseća isto što i on. Nije želeo ništa sem privilegije da sedi i sluša.

Pročitajte članak o Kacumiju Hosokavi u bilo kojim novinama. Ne pominje se strast, jer strast je privatna stvar, no pomen opere je uvek prisutan, kao svedočanstvo ljudske strane, koja ga čini pristupačnijim. Drugi direktori su na fotografijama pecali u brzacima Škotske, ili pilotirali vlastitim avionima do Helsinkija. Gospodina Hosokavu uvek su slikali kod kuće, kako sedi u kožnoj fotelji i sluša muziku, sa stereo sistemom Nansei EX-12 u pozadini. Pitanje o omiljenim izvođačima beše neizbežno. Kao i odgovor.

Za iznos znatno viši od ukupne sume potrošene te večeri (na hranu, usluge, prevoz, cveće, službu bezbednosti) Roksana Kos pristala je da nastupi na proslavi, koja je padala između kraja sezone u Skali i početka sezone u Teatru Kolon u Argentini. Nije prisustvovala večeri (nikad nije jela pre nastupa), već je

stigla na kraju i izvela šest arija uz klavirsku pratnju. Gospodin Hosokava je pismeno obavešten da može da izrazi muzičku želju koju će domaćini, ne obećavajući ništa unapred, dati gospođici Kos na razmatranje. Upravo je završila s izvođenjem arije iz Rusalka, izborom gospodina Hosokave, kad su se svetla pogasila. Bio je to kraj programa, premda je moguće da bi pevala na bis, možda i dvaput, da su svetla ostala upaljena.

Gospodin Hosokava odabrao je Rusalku kao izraz poštovanja prema gospođici Kos. Ta arija bila je vodeća u njenom repertoaru i nije zahtevala nikakvu pripremu, te bi je uključila u program i da on to nije zahtevao. Nije molio za nešto opskurno, ariju iz Partenope, na primer, ne bi li se pred njom predstavio kao zaljubljenik. Jednostavno, pozeleo je da izbliza čuje kako peva Rusalku. Ako ljudska duša o meni sneva, nek upamti me i kad je budna. Prevodilac mu je to preveo s češkog, nekad davno.

Svetla su ostala pogašena. Jedva primetno, aplauz počeo da jenjava. Ljudi su treptali, naprežući se da je vide. Prođe minut, zatim dva, a da niko ne oseti uznemirenost. A zatim Simon Tibo, francuski ambasador kome je, pre dolaska u ovu zemlju, obećano daleko poželjnije nameštenje u Španiji (nepravедно dodeljeno nekom dugom, kao isplata za složenu političku uslugu, u času kad su se Tibo i njegova porodica već pakovali), primeti da su svetla u kuhinji i dalje upaljena. On je prvi shvatio. Osetio se kao prenut iz dubokog sna, pijan od likera, prasetine i Dvoržaka. U mraku uhvati ruku svoje supruge, dok je aplaudirala, i povuče je dublje u gomilu. Sudarali su se s tamnim telima koja jedva da je video. Kretao se u pravcu staklenih vrata koja, sećao se, behu na samom kraju prostorije, istežući vrat u nastojanju da ugleda odsjaj zvezdanog neba koje bi mu pokazalo put. No ugleda samo mlaz svetla baterijske lampe, najpre jedne, zatim još jedne, i dok mu je srce tonulo u grudima, oseti ništa drugo do tugu.

„Simone“, prošaputa njegova žena.

Mreža je izatkana, a da on to nije ni primetio, gusta mreža obmotana oko kuće. I dok je njegov prvi nagon, prirodan nagon, bio da nastavi da grabi napred i pokuša da ostvari nemoguće, zadrža ga hladna logika. Bolje da ne privlači pažnju na sebe. Bolje da ne posluži za primer. Negde u sobi pijanista je ljubio opersku divu, te i ambasador Tibo privuče svoju suprugu, Edit, u zagrljaj.

„Pevaću u mraku“, začu se glas Roksane Kos, „ako mi neko donese sveću.“

Nakon tih reči prisutni se ukočiše, a zvuk aplauza zamre ostavljajući za sobom tišinu i svest da su sve sveće pogašene. To beše kraj večeri. Telohranitelji su već odavno usnuli u limuzinama, kao veliki, natovljeni psi. Svuda u prostoriji muškarci su zavlčili ruke u džepove, pronalazeći samo uredno složene maramice i zgužvani novac. Začu se huk glasova, ljudi stadoše da se komešaju, a svetla se u tom času, kao čarolijom, upališe.

Beše to divna proslava, premda se toga niko neće sećati. Beli asparagus u holandez sosu, iverak s hrskavim slatkim lukom, majušni medaljoni, tek tri-četiri zalogaja svaki, u glazuri od brusnica. U želji da impresioniraju velike strane korporacije, predstavnici siromašnih zemalja obično biraju ruski kavijar i francuski šampanjac. Ruski i francuski, ruski i francuski, kao da nema drugog načina da se dokaže prosperitet.

Na svakom stolu buket žutih orhideja, nijedan cvet veći od nokta, svi uzgajani na domaćem tlu, treperili su poput krhkih apstraktnih skulptura, poprimajući novi oblik sa svakim izdisajem najbližeg gosta. Napor utrošen na to veče, na aranžiranje svake stabljike, na kaligrafsko ispisivanje kartica s imenima prisutnih, prošao je sasvim nezapaženo. Pozajmljene su slike iz Nacionalnog muzeja: slika tamnooke Madone koja na jagodicama prstiju drži majušnog Isusa, lica odraslog i sveznajućeg, visila je iznad kamina. Vrt, koji će gosti videti tek na tren, dok budu prelazili kratak put od svojih kola do glavnog ulaza, ili ukoliko, još za dana, budu provirili kroz prozor, beše doteran i sređen, pun rajskih ptica i cvetova kane, busena zečjih ušiju i smaragdne mahovine. Ne behu daleko od džungle, te je i u najpitomijoj bašti cveće nastojalo da proguta monotone površine uredne bermudske trave. Od rane zore mladi baštovani brisali su prašinu s debelog lišća vlažnim krpama i skupljali opale pupoljke bugenvilija koji su truleli pod živicom. Tri dana pre toga okrečili su u belo visoki zid oko potpredsednikove kuće, vodeći računa da ni kap boje ne padne na travu. Svaka sitnica beše planirana: kristalni slanici, mus od limuna, američki burbon. Nije bilo plesa, ni orkestra. Muzika je sledila nakon večere, kada su nastupili Roksana Kos i njen pratilac, muškarac tridesetih godina, iz Norveške ili Švedske, svilaste plave kose i divnih, vretenastih prstiju.

Dva sata pre početka rođendanske proslave gospodina Hosokave predsednik Masuda, rođen u ovoj zemlji od roditelja Japanaca, poslao je notu u kojoj sa žaljenjem saopštava da će, zbog važnih događaja koji su van njegove kontrole, biti sprečen da prisustvuje slavlju.

Nakon što je veče krenulo naopako, naveliko se raspredalo o takvoj njegovoj odluci. Da li je predsednik imao sreće? Ili ga je zaštitilo božje providenje? Ili je reč o izdaji, zaveri, spletki? Ništa od toga, nažalost. Planirano je da proslava počne u osam sati uveče i završi se u ponoć. Predsednikova omiljena serija počinjala je u devet. Među članovima kabineta i savetnicima bila je javna tajna da se rasprave o državnim pitanjima ne mogu zakazivati u dva po podne ponedeljkom, sredom, četvrtkom i petkom i u devet uveče utorkom. Rođendan gospodina Hosokave padao je u utorak. I tu ništa nije moglo da se promeni. Niti je iko mogao da smisli kako organizovati proslavu koja počinje u deset uveče, ili proslavu koja bi se završila u pola devet, ostavljajući predsedniku dovoljno vremena da se vrati kući. Predloženo je da se serija snimi, no predsednik se gnušao snimanja. Dovoljno beše to što je snimanje morao da trpi tokom svojih putovanja van zemlje. Ni od koga nije tražio ništa do da određeni sati u njegovoj nedelji ostanu bespogovorno slobodni. Diskusija o rođendanskoj proslavi gospodina Hosokave, koja je padala u tako nezgodan dan, trajala je danima. Nakon dugotrajnih pregovora, predsednik je popustio i dao svoj pristanak. Nekoliko sati pre početka prijema, iz jasnog i neizrečenog razloga, odlučno i nepovratno promenio je mišljenje.

I dok je odanost predsednika Masude televizijskoj seriji bila opštepoznata i priznata u uskom krugu njegovih političkih saradnika, novine i narod, nekim čudom, o tome ništa nisu znali. Iako stanovnici zemlje domaćina behu ljudi za sličnim serijama, priča o neraskidivoj vezanosti predsednika za televizijski aparat mogla je članovima Kabineta doneti toliko potencijalnih nevolja da bi je rado menjali za priču o indiskretnoj ljubavnici. Čak su i članovi vlade, i sami ljubitelji određenih programa, s teškoćom podnosili ovu krutu opsesiju čoveka na čelu njihove države. Stoga su mnogi predsednikovi saradnici prisutni na proslavi njegovo odsustvo dočekali s razočaranjem, ali bez većeg čuđenja. Ostali su se pitali da nije iskrasao neki neodložan posao? Da predsedniku Masudi nije pozlilo?

„Problemi u Izraelu“, rečeno im je u poverenju.

„Izrael“, šaputali su. Behu impresionirani, ni sanjali nisu da bi predsednik Masuda mogao biti konsultovan u vezi s problemima u Izraelu.

Te večeri je među dve stotine gostiju postojala jasna podela na one koji su znali gde se predsednik nalazi i na one koji nisu; podela je postojala do časa kad za predsednika ni na jednoj ni na drugoj strani više niko nije mario. Gospodin Hosokava jedva da je primetio njegovo odsustvo. Ne beše mu stalo do susreta s predsednikom. Šta, uopšte, znači predsednik u večeri u kojoj će se sresti s Roksanom Kos?

U vakuum bez predsednika stupio je potpredsednik, Ruben Iglesias, preuzevši ulogu domaćina proslave. To ne beše teško izvesti. Večera se održavala u njegovoj kući. Tokom koktela i predjela, svečane večere i pitkog koncerta, misli mu nisu napuštale predsednika. Bilo je lako zamisliti čoveka s kojim je radio kako, po svom običaju, sedi u tami na ivici kreveta, u velikoj spavaćoj sobi predsedničke palate. Sako mu je presavijen na stolici, ruke stisnute između kolena. Gleda u mali televizijski aparat na komodi, dok mu supruga gleda istu seriju na velikom televizoru u dnevnoj sobi. U staklima njegovih naočara ogleda se prelepa devojka vezana za stolicu. Ona žustro pomera šake napred-nazad, napred-nazad, sve dok u jednom trenutku ne uspe da oslobodi jednu ruku. Marija je slobodna! Predsednik Masuda se zavaljuje na krevet i pljeska. Kad samo pomisli da je umalo propustio ono što čeka nedeljama! Devojka brzo pogleda oko sebe, a zatim se saginje i odvezuje grubi konopac kojim joj behu vezane noge.

Iznenada Marijina slika iščeze, a Ruben Iglesias diže pogled i suoči se sa svetlima koja se, nenadano, ponovo upališe u njegovoj dnevnoj sobi. Tek što primeti da je sijalica u lampi kraj stola pregorela, sa svih prozora i zidova na prisutne se обруšiše napadači. Gde god da je potpredsednik pogledao, soba kao da se uz viku urušavala. Iz ventilacionih otvora čula se lupa teških čizama i pušanih cevi. Ljudi su se sudarali trčeći na sve strane, usplahireni poput životinja. Kuća kao da se uzdizala na kresti golemog talasa koji samo što je nije prevrnuo. Escajg je leteo kroz vazduh, zupci viljušaka sudarali su se s oštricama noževa, vaze su se razbijale o zidove. Ljudi su se klizali, padali, trčali, ali ne dugo, tek dotle dok im se oči ne privikoše na svetlo, kad shvatiše potpunu besciljnost svoje borbe.

Bilo je jasno ko je na čelu – stariji muškarci, oni koji su izvikivali naređenja. U početku se nisu predstavili, te ih prepoznavahu ne po imenima, već po najistaknutijim fizičkim odlikama. Benhamin: herpes kože oko očiju. Alfredo: brkovi, leva šaka bez palca i kažiprsta. Hektor: naočare s metalnim okvirom, bez jedne ručice. S generalima je stiglo petnaestak vojnika, starosti između četrnaest i dvadeset godina. Proslavi se tako pridružilo još osamnaest gostiju. Najpre niko nije znao koliko ih je. Kretali su se unaokolo i razbijali u strelce. Činilo se da ih je dvostruko, trostruko više, dok su jurili po sobi, izletali iza zavesa, strčavali niz stepenice, nestajali u kuhinji. Beše nemoguće izbrojati ih jer ih je bilo posvuda, jer svi behu slični, nalik roju pčela. Nosili su tamnu odeću izbledele boje, tamnozelenu i blatnjavosmeđu, nekolicina je bila u crnom, nekolicina u džinsu. Preko odeće su nosili oružje: redenike s mecima, svetlucave noževe u zadnjim džepovima pantalona, svakojake pištolje i puške – manje, vezane kaišem za butine ili smeštene u futrole na struku, i veće, koje su držali u naručju kao odojčad ili vitlali njima kao štapovima. Nosili su kape spuštenih širita, no nikog nisu zanimale njihove oči, samo njihove puške, njihovi nazubljeni noževi. Videvši muškarca s tri pištolja, mislili bi da vide trojicu. Među napadačima beše još sličnosti: svi su bili mršavi, neki od gladi, neki jer su još rasli. Ramena i kolena štrčala su im pod odećom. Takođe behu upadljivo prljavi.

Čak i sred opšte zbrke svi su zapazili da su napadači ukaljani i izbrzdani prljavštinom, ruku i lica ulepljenih blatom, kao da su došli kroz podzemni tunel, stigavši na zabavu pravo kroz šaht.

Ulazak mora da nije potrajao duže od minuta, no prisutnima se činilo da beše dugotrajniji od cele večere. Svaki gost imao je dovoljno vremena da osmisli strategiju bega, temeljno je razmotri i potom odbaci. Muževi su pronalazili žene odlutale do drugog kraja prostorije, ljudi su tragali za svojim sunarodnicima i odvajali se po grupama, razgovarajući usplahireno. Vladala je opšta saglasnost da ih nije otela La Familia de Martin Suarez (nazvana po dečaku koga je ubila vojska dok je delio letke za vreme političkih demonstracija), već mnogo zloglasnija teroristička grupa, La Dirreción Auténtica, revolucionarni kružok ubica koje su reputaciju stekle tokom pet godina brutalnih aktivnosti. U tom trenutku, neizrečeno uverenje svih koji behu upoznati s ovom organizacijom i sa situacijom u zemlji domaćinu beše da neće izvući živu glavu, premda su, na koncu, teroristi bili ti koji nisu preživeli. A zatim je terorista bez dva prsta, odeven u zgužvane zelene pantalone i rasparenu jaknu, podigao veliku automatsku pušku i ispalio dva šaržera u vazduh. Rasuti malter zaprašio je goste i izazvao komešanje, dok se nekoliko žena dalo u vrisku, što od straha od pucnjave, što zbog nepoznatog neočekivanog dodira na golim ramenima.

„Pažnja!“, uzviknu na španskom čovek s puškom. „Zarobljeni ste. Zahtevamo apsolutnu saradnju i pažnju.“

Oko dve trećine gostiju izgledalo je uplašeno, preostala trećina uplašeno i smeteno. Oni su se naginjali ka naoružanim muškarcima, umesto da se povlače od njih. Nisu govorili španski. Brzim šapatom obraćali su se svojim susedima. Reč *atención* ponovljena je na nekoliko jezika. Ta reč bila je dovoljno jasna.

General Alfredo je očekivao da će njegove reči izazvati naelektrisanu tišinu punu iščekivanja, međutim, od tišine ni traga. Došaptavanje ga natera da ispali još jedan šaržer u tavanicu, ovaj put ne pazeći, te je pogodio luster koji smesta eksplodira. Svetlo u sobi posta prigušeno, a parčići stakla popadaše po kragnama i kosi. „Arresto“, ponovio je. „Detengase!“

Možda se, u početku, činilo iznenađujućim da toliko prisutnih gostiju ne govori jezik zemlje domaćina, no valja imati na umu da je skup organizovan s namerom da se privuku stranci, kao i da dvoje počasnih gostiju zajedno nisu znali ni deset reči na španskom. Premda je reč *arresto* imala smisla za Roksanu Kos, gospodinu Hosokavi nije značila ništa. Nagnuli su se napred, kao da će tako lakše razumeti. Gospođica Kos nije mogla da se nagne daleko, jer ju je pijanista obujmio rukama, nestrpljiv i pripravan da stane na put metku koji bi se uputio u njenom pravcu.

Gen Vatanabe, mladi čovek koji je radio kao prevodilac gospodina Hosokave, naže se ka svom poslodavcu i prevede izgovorene reči na japanski.